

Тема творчої роботи: «Чому етика у сфері бухгалтерського обліку є важливою?»

Мене звати Ірина Злепко, і я працюю у сфері фінансів понад 7 років. За цей час я не лише здобула цінний професійний досвід, але й зрозуміла, що етика є основою діяльності бухгалтера. Я працюю головним бухгалтером у ТОВариствах, а також надаю консультаційні послуги фізичним особам-підприємцям (ФОПам). Моя робота включає не тільки ведення обліку та складання звітності, але й забезпечення прозорості і відповідальності у фінансових операціях. Я хочу поділитися своїми роздумами про важливість етики в бухгалтерії, її вплив на спеціаліста і бізнес в цілому. Додам до цього приклади з реального життя та надам практичні рекомендації, як уникати етичних проблем з якими можуть зіткнутися бухгалтери.

У своїй роботі я завжди розуміла, що бухгалтер - це не лише людина, яка веде облік і складає звітність. Бухгалтер є наглядцем за фінансовою чистотою компанії, і гарантом її прозорості для зовнішніх партнерів та інвесторів. Тому етика в бухгалтерії – це те, що гарантує безпеку як для організації, так і для її співробітників. Один з перших уроків, який я засвоїла, коли почала працювати, полягав у тому, що бухгалтер може бути у скрутному становищі, коли йому доводиться робити вибір між особистими переконаннями і бажанням угодити керівництву або партнерам. Дотримання етичних принципів вимагає від бухгалтера здатності протистояти тиску, який, на жаль, є досить поширеним у багатьох сферах бізнесу. І забігаючи наперед, єдиний вихід, якщо на вас тисне керівництво щодо заниження витрат, для сплати меншої суми податку на прибуток, приймати готівку без РРО /ПРРО у будь-яких закладах, працювати без трудової книги, відкривати ФОП, хоча працюєте як найманий працівник, щоб сплачувати менше податку підприємцю і т.д. – це звільнитися або з самого початку не вестися на такого роду маніпуляції, адже вони є не законними і є безліч законних варіантів для зниження податкового навантаження на підприємства. Працюючи головним бухгалтером в комунальному підприємстві ми

стикнулися з недобросовісним постачальником пального ,хоча проводили Відкриті торги через систему Прозоро, ця ситуація добре відображає не етичність постачальника та відповідно бухгалтера ,який працював там. Недобросовісне підприємство були учасниками у всіх відкритих конкурсах на пальне , які оголошували бюджетні та комунальні підприємства, коли вони здобували перемогу ,та заключивши і підписавши договір ,вони новою поштою надсилали всі оригінали документів та повністю на всю суму договору надсилали талони ,тобто клієнт в повному обсязі сплачує відповідно до договору кошти за талони ,а постачальник дійсно надсилає ці талони покупцю. Проте ці талони на АЗС були не дійсними ,адже на них не було коштів. Так ,як це підприємство виявилось боржником ,з великою історією судових справ. Ми подали позовну заяву до суду та виграли цю справу. Бухгалтер ,який працював у цій компанії ,порушив базові принципи професійної етики, зокрема чесність і правдивість ,бухгалтер не перевіряв правдивість інформації про талони, що видавались покупцям або він знав про недостатність коштів та навмисно виконував шахрайські дії, порушуючи закон та гідність.

Також часто отримую звернення від вагітних дівчат щодо реєстрації ФОП лише для отримання декретних виплат, і я їм завжди відмовляю в цій послугі. Важливо розуміти , що такий підхід є не тільки неетичним, а й незаконним. Відкриття ФОП без фактичної підприємницької діяльності є маніпуляцією, яка порушує принципи чесності та законності. Як бухгалтер ,я не можу погодитися на подібні схеми , оскільки це порушує не лише тільки етичні стандарти, а й спричиняє серйозні юридичні наслідки. Більше того, нечесне використання таких схем призводить до негативних наслідків системи соціального забезпечення в цілому ,оскільки втрачаються необхідні кошти для надання допомоги тим, хто дійсно потребує підтримки. Ще один приклад неетичної практики в бухгалтерії стосується з готівкою без використання програмно-касових реєстраторів (ПРРО). В багатьох випадках

підприємці, особливо у закладах харчування, можуть ухилятися від реєстрації готівкових операцій, щоб знизити витрати на сплату податків. Це в свою чергу, призводить до фальсифікації фінансової звітності та ухилення від сплати податків. Ігнорування вимог щодо використання ПРРО не лише порушує податкове законодавство, а й створює недобросовісну конкуренцію, адже ті, хто працює без реєстрації операцій, можуть пропонувати свої послуги за зниженими цінами, не покриваючи при цьому належні податкові витрати. Це підриває довіру до бізнесу в цілому і завдає шкоди економічній стабільності країни. Бухгалтери, які погоджуються з такими практиками, порушують етичні принципи і стають співучасниками незаконної діяльності. Також важливим прикладом неетичної практики в бухгалтерії є ситуація, коли бізнеси приховують найману працю, щоб зменшити податкове навантаження. Часто це відбувається, коли роботодавці вимушують своїх працівників відкривати фізичну особу-підприємця (ФОП), навіть якщо фактично вони працюють як наймані працівники. У цьому випадку працівник виконує обов'язки, що є характерними для найманої роботи (робочі години, контроль керівництва, виконання завдань відповідно до трудового договору), однак замість оформлення як працівник, його змушують реєструватися як ФОП, щоб уникнути сплати соціальних внесків, податків на доходи фізичних осіб та інших зобов'язань, які виникають у роботодавця при укладанні трудового договору.

Такі дії мають серйозні наслідки. Для працівника це може призвести до відсутності соціальних гарантій: неможливості отримати лікарняні, відпустки, пенсії або інші пільги, які надаються працюючим за трудовим договором. Крім того, ФОП змушений самотійно сплачувати всі податки та внески, що значно знижує його реальний дохід. У разі, якщо працівник не має можливості вести підприємницьку діяльність, такий обов'язок може стати додатковим фінансовим тягарем і навіть призвести до юридичних проблем.

Для роботодавця такі практики можуть обернутися штрафами та санкціями від податкових органів, якщо буде виявлено, що фактично має місце трудові відносини, а не підприємницька діяльність. Крім того, такі дії можуть негативно позначитися на репутації компанії, адже прозорість і відповідальність є основними принципами успішного бізнесу.

Цей приклад ще раз підтверджує важливість етики в бухгалтерії. Бухгалтери, які погоджуються на такі схеми, порушують як закон, так і етичні норми, адже стають співучасниками маніпуляцій з податками і соціальними гарантіями. Важливо, щоб кожен бухгалтер пам'ятав про свою відповідальність не лише перед клієнтом чи роботодавцем, а й перед суспільством і державою.

Одним із прикладів неетичного поведіння є спроби занижувати витрати в бухгалтерській звітності для зменшення податку на прибуток. Наприклад, підприємці можуть штучно завищувати витрати на закупівлю товарів або послуг, а також фіксувати вигадані витрати, аби зменшити обсяг прибутку, з якого буде нараховуватися податок. Це може бути зроблено за допомогою неправдивих документів або безпідставних нарахунків, що в результаті призводить до зниження податкового навантаження і незаконної економії.

Проте такі дії не лише порушують закон, а й мають серйозні наслідки для підприємства. Якщо виявиться, що підприємство занижувало витрати, то це може призвести до великих штрафів від податкових органів, а також до кримінальної відповідальності для керівників і бухгалтерів, що брали участь у схемі. Крім того, якщо фінансові порушення стають відомі клієнтам або партнерам підприємства, це може сильно зашкодити його репутації і навіть призвести до втрати бізнесу.

Щодо інсайдерської торгівлі, бухгалтери мають доступ до конфіденційної інформації про фінансовий стан компанії. Існує спокуса використовувати цю інформацію для особистого збагачення або передачі її третім особам. В моїй

практиці таких ситуацій не було та від колег бухгалтерів теж не чула. Проте, вважаю, щоб уникати таких історій перш за все необхідно чітко усвідомлювати важливість конфіденційної інформації та встановлювати відповідні внутрішні механізми контролю, щоб запобігти її несанкціонованому використанню.

У випадку, коли керівник компанії вимагає від бухгалтера участі в таких схемах, єдиним правильним рішенням буде відмова від участі в незаконних діях і звільнення. Не можна йти на компроміси з совістю і етикою, навіть якщо це загрожує втратою роботи. Чесність, гідність та репутація — це найважливіші цінності, які мають бути на першому місці в будь-якій професійній діяльності. Керівник може тиснути, але це не дає права на порушення закону. У таких випадках важливо бути готовим до того, що ваше сумлінне ставлення до роботи і збереження репутації будуть набагато ціннішими в довгостроковій перспективі, ніж тимчасові вигоди від участі в незаконних схемах.

Вважаю, однією з основних проблем, з якими стикаються підприємці, є необізнаність або неправильне розуміння законодавства в сфері податків і бухгалтерії. Це може призводити до спроб знизити податкове навантаження через непрозорі методи або навіть шляхом шахрайства. Такі дії можуть мати серйозні наслідки не тільки для самого підприємця, а й для економіки країни в цілому. Однак часто причиною цих порушень є не стільки злісне ухилення від податків, скільки недотримання етичних стандартів через недостатнє знання або неправильне тлумачення фінансових і податкових норм. Тим самим змушують бухгалтерів працювати через ці методи.

Є безліч законних варіантів щодо зниження податкового навантаження, наприклад перегляд фактичних витрат, оптимізація штату, закупівля матеріалів у постачальників з нижчою вартістю, домовлятися про знижки і тому подібне, автоматизація обліку, та втілення методів, які можуть

оптимізувати та полегшити роботу співробітників і бізнесу в цілому. Наслідки неетичних або незаконних дій можуть бути різноманітними. Фінансові санкції та штрафи можуть значно вдарити по бюджету підприємства, а кримінальні звинувачення можуть призвести до репутаційних втрат, що в свою чергу позначиться на бізнесі. Важливо розуміти, що навіть мале порушення може мати далекосяжні наслідки, як для підприємця, так і для працівників компанії, адже кримінальна відповідальність може включати як штрафи, так і тюремні строки. Крім того, зниження податків за рахунок незаконних схем завдає шкоди державному бюджету, що призводить до зменшення соціальних виплат і впливає на економічний розвиток.

Що ж можна зробити для вирішення цієї проблеми? На мою думку, держава має створити умови для того, щоб сплата податків стала більш вигідною і зрозумілою для підприємців. Зниження податкових ставок в поєднанні з підвищенням штрафів за порушення податкового законодавства дозволить створити баланс між економічними стимулами для підприємців і належною фінансовою дисципліною. Підприємці повинні зрозуміти, що сплата податків є вигіднішою, ніж намагання ухилитися від них. В разі чіткої та прозорої системи штрафів, вони будуть більш мотивовані дотримуватися етичних норм, оскільки зможуть чітко оцінити наслідки своїх дій. Бухгалтерам в свою чергу, дотримуватися гідності, чесності, конфіденційності, порядності, а в разі тиску впливових людей – звільнятися та ні в якому разі не вестися на короточасну спокусу.

Загалом, етика в бухгалтерії не є лише питанням моральності, але й необхідним елементом, що гарантує стабільність і розвиток економіки. Невиконання етичних норм може призвести до штрафів, судових позовів, а в найгірших випадках — до кримінальних справ. Крім того, неетичні практики знижують рівень довіри до професії в цілому, що може вплинути на репутацію не тільки окремих бухгалтерів, а й всієї галузі.

В підсумку, я б хотіла додати:

Як не боятися і правильно вирішувати етичні питання?

- 1. Не бійтеся стояти на своєму.** Якщо ви бачите, що ситуація йде в неправильному напрямку, не бійтеся вказати на це. Ви — професіонал, і ваша роль полягає в тому, щоб захищати інтереси компанії та дотримуватись етичних стандартів. Навіть якщо це означає виступати проти більш впливових осіб.
- 2. Знання своїх прав та обов'язків.** У будь-якій ситуації важливо знати, що є правильним, а що ні. Дотримання етичних норм і законів — це основа, яка допомагає приймати правильні рішення, навіть якщо це важко.
- 3. Підтримка колег та професійних стандартів.** Якщо ви не впевнені у своєму рішенні, звертайтеся до колег або консультантів. Обговорення ситуації з іншими професіоналами допоможе знайти правильне рішення.

1. Додаткові рекомендації для колег бухгалтерів:

- **Будьте чесними та об'єктивними.** Ваша роль полягає в тому, щоб забезпечити правильність фінансової інформації. Якщо ви помічаєте порушення або неточності, не бійтеся їх виправити.
- **Не бійтеся ставити питання.** Якщо у вас є сумніви, не соромтесь ставити питання керівництву або звертатись до фахівців. Це дозволить уникнути помилок і неправомірних дій.
- **Створюйте атмосферу відкритості.** Дотримання етики залежить від культури в компанії. Підтримуйте відкритість і чесність у комунікаціях з колегами та клієнтами.

Дякую за увагу до моєї роботи! Щиро сподіваюся, що мої роздуми надихнуть на подальші дискусії та розуміння цієї важливої теми.